

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn

Teie 23.10.2023 nr 1.2-2/125-1/

Meie 29.11.2023 nr 5.2-2/39022-2

Eelnõu tagasiside

Sotsiaalkindlustusametile (SKA) on edastatud arvamuse avaldamiseks rahvatervishoiu seaduse eelnõu. SKA tutvus eelnõuga ja esitab selle kohta järgmised tähelepanekud.

1. **Eelnõu § 57 punktid 14 ja 15** (SHS § 73 lõiked 6 ja 7). Eelnõu § 57 punktiga 15 tunnistatakse kehtetuks SHS § 73 lõige 7, mille kohaselt on erihoolekandeteenust saama suunatud isikul õigus nõuda teenuseosutajalt majutamist ja toitlustamist tervisekaitsenõuetes sätestatud erihoolekandeteenusele kehtestatud miinimumnõuete kohaselt. Seejuures muudetakse eelnõu § 57 punktiga 14 SHS § 73 lõiget 6 ja sõnastatakse see järgmiselt: „ Kui kokkuleppel erihoolekandeteenust saama suunatud isikuga toimub majutamine ja toitlustamine paremates tingimustes, kui on õigusaktides nõutud, võib erihoolekandeteenuse osutaja võtta isikult maksimaalsest suuremat tasu.“

Juhime tähelepanu, et kavandatava muudatustega lastakse erihoolekandeteenuse osutamise tasu suurel määral vabaks ja teenuse osutajad võivad selle tulemusena edaspidi küsida ükskõik millist hinda, kui majutamine ja toitlustamine toimub minimaalsetest nõuetest paremates tingimustes. Seejuures, kui varasemalt pidi paremate tingimuste korral olema tasu vastavuses pakutavate lisahüvede väärtusega (SHS § 73 lõige 6 viimane lause), siis kavandatava muudatusega loobutakse ka sellest kriteeriumist. Meie hinnangul võib kavandatud muudatus tuua kaasa olukorra, kus erihoolekandeteenuse saajatele ei pruugita enam piisaval hulgal minimaalsetele nõuetele vastavaid kohti pakkuda ja seeläbi võib teenuse kättesaadavus kõige nõrgemale sihtrühmale halveneda. Seejuures võib minimaalsetele nõuetele vastavate kohtade omaosaluse maksimaalne määr kaotada ühelt maalt oma mõtte, kuna teenuse osutajatel ei ole kohustust pakkuda kõikidele soovijatele minimaalsele määrale vastavaid kohti. Teiselt poolt on juba täna tõsiseks probleemiks see, et inimesed on sobilike kohtade järjekorras ja nõudlus sobiliku teenuse järele on tegelikkuses suurem kui riik seda pakkuda suudab.

2. **Eelnõu § 57 punkt 16** (SHS § 83 lõige 1 punkt 13). Juhime tähelepanu, et SHS § 83 lõige 1 punkt 13 on seotud SHS § 99 lõikega 4 ja § 102 lõigetega 2 ning 3. Seetõttu peame oluliseks märkida, et viidatud sätete rakendamisega on rakenduspraktikas rohkem probleeme kui eelnõus on välja toodud. Näiteks on rakenduspraktikas kerkinud küsimus, kas alla 10 inimesele ööpäevaringse erihooldusteenuse või kogukonnas elamise teenuse osutamisel SHS § 83 lõike 1 punkti 13 nõuded ei kohaldu (vt SHS § 99 lõige 3 ja § 102 lõige 2). Seejuures on SHS-is ka teatav vastuolu, kuna mõlemad teenused on seotud loakohustusega, kuid tegevusloa kontrolliesemes isikute arvust sõltuvaid erisusi ei nähtu (vt SHS § 151 ja § 153 punkt 3). Seetõttu vajaks antud teema meie hinnangul laiemalt üle vaatamist, kuivõrd ka SKA-lt on küsitud, kas alla 10 inimesele eelnimetatud teenuste osutamisel pole Teriviseameti heakskiit vajalik ja teenust võib osutada mistahes ruumides.

3. Rakendusakti kavand nr 8

Paldiski mnt 80 / 15092 Tallinn / 612 1360 / info@sotsiaalkindlustusamet.ee /
www.sotsiaalkindlustusamet.ee / registrikood 70001975

- 3.1. Ööpäevaringsete ja kogukonnas elamise teenuste osutamisel lisatakse nõue „jalutusraja“ olemasolule. Sellega seondult viitame, et Eesti ja EL suund on integreerida erivajadusega inimesi, sh psüühikahäirega inimesi, ühiskonda ning koheda neid võrdsetena kõigi teiste ühiskonnaliikmetega. Seetõttu on tänane suundumus olnud, et ka psüühikahäiretega inimestele pakutakse teenust võimalusel asutustes, mis ei paikne enam metsas, vaid kogukonnas. Selles vaates on kaheldav, kas jalutusraja nõude täitmine on igas teenuse osutamise asukohas võimalik, kuna kogukonnas paiknevates asutustes ei pruugi eraldi jalutusradasid olla. Seejuures oleks tagasiminekuks selle nõude valguses tuleks teenust hakata osutama eraldatud asutustes, kus on sadu inimesi ja nende jaoks kohandatakse eraldiseisvaid jalutamistasid, palliplatse, peenraid jms.
- 3.2. Lisaks eeltoodule soovitakse ööpäevaringsete erihoolekandeteenuste osutamisele lisada ka nõue „ruumi kohandamine öendusabiteenuse kasutamiseks“. Kui selle all on mõeldud eraldi ruumi (kus voodi, ravimikapp, kraanikauss jne), siis kaasnevad sellise nõude täitmisega olulised mõjud teenuse osutamisele. Viitame, et ERF rahastusega uued teenusekohad on Eestis loodud inimeste kodudeks ja kodus ei ole õe vastuvõturuumi, mistõttu teenuseosutajatel puuduvad ka sellised ruumilahendused. Lukustatavad ravimikapid on teenuseosutajatel olemas ja patsiendiga suhtleb õde teenuse saaja toas.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Maret Maripuu
peadirektor

Andrus Jürgens
57833628, Andrus.Jurgens@sotsiaalkindlustusamet.ee

Lagle Kalberg
53002295, Lagle.Kalberg@sotsiaalkindlustusamet.ee